

Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради

ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ!

Рекомендаційний список літератури

Черкаси 2019

019.922:811.161.2
УДК 811.161.2
Г57

Укладачі: **Н. В. Адешелідзе, А. І. Левченко**

Г57 ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ! : рек. список літ. / Комунал. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; уклад.: Н. В. Адешелідзе, А. І. Левченко. – Черкаси, 2019. – 12 с.

Пропонований рекомендаційний список літератури містить видання та адреси інтернет-ресурсів, які допомагають вивчити українську мову чи поглибити і збагатити свої знання, оволодіти навиками грамотного письма та мистецтвом ділового спілкування. Видання позначені астериском (*) відсутні у фонді бібліотеки.

Видання розраховано на всіх бажаючих вивчати і удосконалювати українську мову, збагачувати лексику та уникати русизмів.

УДК 019.922:811.161.2

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради, 2019

Вивчайте мову українську –
дзвінкоголосу, ніжну, чарівну,
прекрасну, милу і чудову,
як материнську пісню колискову.

Антоніна Канищенко,
професор кафедри української мови
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова.

* * *

Про забезпечення функціонування української мови як державної : закон України від 25 квіт. 2019 р. № 2704 // Голос України. – 2019. – 16 трав. (№ 90). – С. 16–23 ; Уряд. кур'єр. – 2019. – 18 трав. (№ 92). – С. 8–12.

Питання українського правопису : постанова Кабінету Міністрів України від 22 трав. 2019 р. № 437 // Уряд. кур'єр. – 2019. – 30 трав. (№ 100). – С. 4.

Авраменко, О. 100 експрес-уроків української : [Ч. 1] : посібник / Олександр Авраменко. – Київ : Книголав, 2018. – 191 с. : іл.

Цей кишеньковий посібник містить 100 експрес-уроків, які в доступній формі навчають норм української мови.

Авраменко, О. 100 експрес-уроків української : [Ч. 2] : посібник / Олександр Авраменко. – Київ : Книголав, 2018. – 192 с. : іл.

Ця кишенькова книжка є продовженням попередньої, яка в легкій та цікавій формі розповідає про поширені помилки як у приватному спілкуванні, так і в офіційному.

***Антисуржик :** вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навч. посіб. / [О. Сербенська та ін.] ; за заг. ред. О. Сербенської. – Вид. 3-тє, допов. і перероб. – Львів : Априорі, 2017. – 304 с. – Бібліогр.: с. 296.

В книзі подано загальні правила вжитку слів, культури мовлення, правильного написання, а також словник найбільш типових помилок,

тобто суржику. Чимало уваги автори приділили правильній поведінці за столом, у товаристві і т.п.

***Барнич, О. В.** *Спілкуймося правильно!* : словник / Оксана Барнич. – Чернігів : Десна Поліграф, 2016. – 123 с. : іл.

Креативний словник, що складається із найбільш проблемних слів, які засмічують нашу мову. Неправильні наголоси, калькування – усього цього допомагають позбутися «вірусні» віршики, які легко запам'ятовуються, і Ви більше не будете помилятися.

Баяк, Є. *Ми говоримо українською* : інтелектуально-мовознавчий турнір / Є. Баяк // Дивослово. – 2018. – № 2. – С. 17–20.

Белей, Л. О. *Ім'я дитини в українській родині* / Л. О. Белей. – Київ : Далечинь, 2013. – 283 с. – Бібліогр.: с. 280–282.

В книзі подано стислий огляд імен українців, християнський календар імен, а також словник, в якому можна вибрати конкретне ім'я, довідатися про первісне значення імені та ознайомитися із його скороченими й пестливими формами, які мають особливу популярність у приватному та сімейному спілкуванні.

***Вербич, С. О.** *Спілкуймося правильно українською* / Святослав Вербич. – Київ : Арій, 2018. – 79 с. : табл.

Пропонована книжка є довідником-порадником із нормативного (літературного) слововживання. В ній порушено питання доцільності вживання в конкретному випадку іншомовного слова, якщо воно має український відповідник.

Вихованець, І. Р. *Розмовляймо українською* : мовозн. етюди / Іван Вихованець. – Київ : ПУЛЬСАРИ, 2012. – 156 с.

У книзі йдеться про культуру української мови, типові вади усного і писемного мовлення.

Громик, Ю. В. *Український правопис* : навч. посіб. / Ю. В. Громик. – Київ : Кондор, 2018. – 165 с. : табл. – Бібліогр.: с. 162–163.

Робота з посібником оптимізує вивчення української мови, підвищує рівень культури писемного мовлення.

***Дмитрах, О. С.** Мова – це нація, – це держава / Олексій Дмитрах. – 4-те допов. вид. кн. «Мова і «язык». – Дрогобич (Львів. обл.) : Коло, 2018. – 264 с. : іл., табл., портр. – Бібліогр.: с. 248–251.

Зубков, М. Г. *Норми й культура української мови фахової спрямованості : присвяч. 90-річчю ухвалення соборного (Харків.) правопису : [посібник-довідник] / Микола Зубков. – Київ : Арій, 2018. – 607 с. : табл. – Бібліогр.: с. 600–602.*

Посібник осягає основи культури спілкування, види й жанри публічних виступів, особливості вживання іменних і службових частин мови в офіційному діловому стилі.

***Клименко, Н.** Українська легко! / Наталія Клименко, Павло Мельник-Крисаченко. – Харків : Кн. клуб «Клуб сімейн. дозвілля», 2017. – 283, [4] с. : іл., табл.

Ця книга для тих, хто спілкується українською і хоче вдосконалити свої знання, прагне запобігти помилковому слововживанню, намагається уникнути вживання не властивих українській мовній традиції зворотів і висловів.

***Кулакевич, Л. М.** Українська мова у професійній діяльності : [посібник] / Л. М. Кулакевич. – Дніпро : УДХТУ, 2016. – 357 с. : табл. – Бібліогр.: с. 354–357.

У посібнику зосереджено увагу на найбільш поширених для професійного мовлення випадках порушення мовних норм.

***Левчук, І. П.** *Основи культури мовлення : особливості, поради, роздуми : навч. довід. / Ірина Левчук, Людмила Матяшук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 157 с. – Бібліогр.: с. 160–161.*

У довіднику зібрані найпоширеніші приклади неправильного застосування українських слів та словосполучень, поруч – приклади їх

правильного вживання, подано чужомовні слова та їх українські відповідники.

***Лемко, І.** Цікавинки укрмови / Ілько Лемко. – Львів : Апріорі, 2017. – 178 с. : іл., табл.

У книзі зібрано найцікавіше про мову, вміщено найкоротший посібник із вивчення української мови для усіх, хто хоче її знати.

Маснюк, В. Л. Вузлики на пам'ять [Ч. 2] : Верко, нам не по дорозі / Валерій Маснюк ; [передм. В. Пахаренка]. – Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2012. – 111 с.

Книга містить коротенькі віршовані «уроки» про те, як очистити українську мову від суржику.

Автор, відомий у Черкасах колишній коректор Валерій Маснюк, закликає «жартома і веселенько вчити мовоньку рідненьку».

***Микитюк, О. Р.** Культура мовлення : особливості, завдання, цікавинки : навч. посіб. / Оксана Микитюк, Нац. ун-т «Львів. політехніка». – 2-ге вид. зі змін. та допов. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. – 234 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 215–220.

У посібнику подано основи культури мовлення крізь призму особливостей, завдань, цікавинок. Дібраний матеріал пропагує народну мудрість і найкращі зразки українського письменства.

Островський, В. І. А українською кажуть так... / В. І. Островський, Г. Ф. Островська. – Тернопіль : Терно-граф, 2013. – 454 с. – Містить бібліогр.

Книга пропонує читачам спосіб прямого порівнювання мовнограматичних фактів, узятих із різних джерел (преси, радіо, телебачення) з відповідними прикладами з української класики і народної мови.

Пономарів, О. Д. Культура слова : мовно-стиліст. поради / Олександр Пономарів ; [голов. ред. С. В. Головка]. – 4-те вид., доповн. – Київ : Либідь, 2011. – 271 с.

Пономарів, О. Д. Українське слово для всіх і для кожного / Олександр Пономарів ; [голов. ред. С. Головка]. – Київ : Либідь, 2013. – 359 с.

Книги відомого мовознавця Олександра Пономаріва, в яких містяться спостереження над традиційними й новими явищами в українській мові, даються поради щодо вибору найкращих варіантів висловлення думки.

Практикум з української мови за професійним спрямуванням для юристів / І. В. Зайцева, О. П. Калита, Г. В. Скуратівська [та ін.]. – Київ : Центр. учб. літ., 2017. – 395 с.

У посібнику подано юридичну термінологію, вправи на укладання ділових паперів професійного спрямування.

Савченко, Л. Г. Розмовляй українською правильно / Л. Савченко. – Харків : Орбіта, 2016. – 191 с.

Пропонуємо цей довідник тим, хто хоче вивчити українську мову чи поглибити свої знання.

***Сучасна українська літературна мова** : вправи, завдання за творами Т. Г. Шевченка : навч. посіб. / [авт.-уклад. Н. А. Адах та ін.] ; за ред. Г. М. Вокальчук, В. М. Мойсієнко. – Київ : Академія, 2016. – 222, [1] с.

Особливістю посібника є те, що вправи і завдання складені на основі творів Тараса Шевченка. Використання їх сприятиме розвитку мовних компетентностей, літературознавчих знань, логічного й асоціативного мислення.

Сучасний український правопис в таблицях і схемах : [навч. посіб. : / авт.-упоряд. Максименко В. Ф.]. – Харків : Торсінг, 2018. – 79 с.

У посібнику в зручній формі таблиць і схем викладено основні правила українського правопису.

***Хало, О. І.** Рідна мова над усе : правопис у віршах / Ольга Хало. – Миргород (Полтав. обл.) : Миргород, 2017. – 65 с.

Книга адресована всім бажаючим оволодіти навиками грамотного письма.

Шевчук, С. В. Усне і писемне ділове спілкування : (для держ. службовців) : навч. посіб. / Шевчук С. В. – Київ : Алерта, 2015. – 447 с.

Посібник стане у нагоді всім, хто не байдужий до української мови й хоче оволодіти мистецтвом ділового спілкування.

Ющук, І. Похвала звертанню : культура спілкування і цінність звертання до співбесідника / Іван Ющук // Дивослово. – 2015. – № 1. – С. 27–31.

* * *

Береза, Т. Мова – не калька : слов. укр. мови / Т. Береза, І. Зубрицька, Ю. Зелений. – Львів : Апріорі, 2016. – 662 с. – Бібліогр.: с. 655–656.

Словник містить самобутні українські слова та вислови, поставлені на протизвагу звичному (буденному) словниковому запасу сучасних українців.

***Береза, Т. А.** Слова, що нас збагачують : слов. вишуканої укр. мови / Тарас Береза. – Львів : Апріорі, 2016. – 382 с. : іл., портр. – Бібліогр.: с. 375–376.

Словник покликаний відновити призабуті, а почасти несправедливо «викоренені» з народної свідомості, слова у нашій мові. Подані словникові одиниці, безумовно, збагатять словниковий запас кожного користувача та заохотять говорити рідною мовою як найвишуканіше.

Полякова, Л. О. Український орфографічний словник : з грамат. табл. + корот. правопис. комент. – 2-ге вид., допов. – Харків : Торсінг плюс, 2017. – 491 с.

Від попередніх словників видання відрізняється тим, що подаються основні зміни, відповідні останньому правопису.

Яковлева, А. М. Сучасний тлумачний словник української мови / А. М. Яковлева, Т. М. Афонська. – Харків : Торсінг, 2017. – 672 с.

Пропонований словник містить 55 000 реєстрових слів і словосполучень найуживанішої лексики розмовної мови. До багатьох термінів або іншомовних слів подано українські відповідники.

Ярещенко, А. П. Сучасний фразеологічний словник української мови / [Ярещенко А. П., Бездітко В. І., Козир О. В.]. – Харків : Торсінг, 2018. – 640 с. – (Словники).

Словник – чудовий інструмент для збагачення рідної мови. І для любителя, і для початківця, і професійного знавця української мови він стане справжньою знахідкою для удосконалення знань.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Офіційний сайт української мови [Електронний ресурс] : [сайт]. – Режим доступу: <http://ukrainskamova.com> / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

На сайті є правила правопису, пунктуації, правильних наголосів, а також словник синонімів. У розділі «Антисуржик» можна дізнатися, чи вдасться вийти на «слідуючій остановці» та «захлопнути двері».

«Переходь на українську» [Електронний ресурс] // Facebook. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/perehodnamovu> / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

На сторінці публікують історії тих, хто вирішив спілкуватися українською. Гарний спосіб мотивувати себе на вивчення або покращення знань про мову.

Словотвір [Електронний ресурс] : [сайт]. – Режим доступу: <https://slovotvir.org.ua> / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

Інтернет-платформа, на якій можна знайти українські переклади запозичених слів. Ресурс допомагає збагатити лексику: зареєстровані учасники пропонують варіанти перекладу та

голосують за найкращі. На сайті є різні переклади, наприклад, «він-зона» – панський кут, а «барбершоп» – голярня.

«Слова, що нас збагачують» [Електронний ресурс] // Facebook. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/Pravdyvo> / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

На сторінці публікують картинки із рідковживаними українськими словами, фразеологізмами та заміниками російських слів. Сторінка допомагає збагатити лексику та уникнути русизмів.

Лінгвістичний портал «Мова.info» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studway.com.ua/vivchai-ukrainsku> / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

На порталі серед іншого пропонують правила правопису і добірки словників. Наприклад, відкритий словник новітніх термінів. У довідковій службі є відповіді на поширення запитання.

Лайфхаки з української мови [Електронний ресурс] : [онлайн-курс]. – Режим доступу: [https://courses.edera.com/courses/Osvitoria and EdEra/lifehacks101/lifehacks101/about](https://courses.edera.com/courses/Osvitoria%20and%20EdEra/lifehacks101/lifehacks101/about) / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

Онлайн-курс у формі корисних порад для вивчення теорії української мови. Курс складається із 16 лекцій, також доступний інтерактивний конспект зі всіма темами.

Лайфхаки українською [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.youtube.com/playlist?list=PL9aDK_7u4r7c9u1lieLIO9kRAMq71CDiP / (дата звернення: 10.06.2019). – Назва з екрана.

Телевізійний проект від телеканалу «UA:Перший», доступний на каналі у сервісі YouTube. На відео пояснюють, як правильно вживати наголоси, вітати зі святами і дякувати.

Бібліографічне видання

ГОВОРИ УКРАЇНСЬКОЮ!

Рекомендаційний список літератури

Укладачі: **Адешелідзе Надія Володимирівна**
Левченко Анастасія Ігорівна

Відповідальна за випуск **Л. П. Капкаєва**

Редактор **В. К. Величко**

Редагування, комп'ютерне опрацювання **І. В. Чорна**

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка»,
18001, м. Черкаси, вул. Байди-Вишневецького, 8

Підписано до друку 01.06.2019. Тир. 30. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка

